

PROF. DR. BÁTHY SÁNDOR

Nemzetközi logisztikai gyakorlat a logisztikai MSc képzés szolgálatában

Absztrakt

A közel húsz évre visszatekintő magyar-brit nemzetközi logisztikai képzési program folyamatosan biztosította a magyar logisztikai MSc hallgatók korszerű felkészítését, ami az új kihívások között is megőrzendő érték. Az új képzési rendszerben a hallgatók egy éves (intenzív) képzésben részesülnek, ami kérdésessé teszi, hogy belefér-e ebbe a képzési időbe két nemzetközi gyakorlat és a hozzájuk elengedhetetlenül kapcsolódó felkészítési (magyar, brit) szakasz.

Abstract

The nearly twenty years old Hungarian – British International Training Program provided advanced preparation for the hungarian MSc students wich is to be retained.

In the new training system students will receive a one year (intensive) training that is why two multinational exercises cast doubt as to fit into the new training system with all of its related (hungarian-british) preparation.

A cikk arra a kérdésre keres választ, hogy a lassan két évtizedes múltra visszatekintő MAGLITE Többnemzeti Logisztikai Kiképzési Program, hogyan szolgálja a 2013-ben indított katonai műveleti logisztika mesterképzési szak, képzési programját. Az új mesterképzési szakon a képzési idő csökkenése, a katonai logisztikai MSc képzésben szerezhető 60 kredit és az előírt 900 kontakt óra – amit a hallgatók két szemeszter alatt nappali képzési formában teljesítenek – jelentősen megváltoztatta a katonai képzés legfontosabb részét képező „gyakorlati” orientált felkészítés lehetőségét.

A gyakorlatok (70-70 óra) nincsenek benne a jelzett óraszámban, ezért a logisztikai szakos hallgatók jelentősen leterheltebbek, mint a többi MSc-s hallgató. A szak vezetése és oktatói egyetértenek abban, hogy a hosszú évek alatt kifejlesztett, a nemzetközi katonai képzési programokban egyedülálló magyar-brit képzési programot célszerű lenne fenntartani, ugyanakkor az is igaz, hogy ez nem mehet a hallgatók felkészítésének rovására.

A program MSc képzésben betöltött fejlődésének és anomáliáinak bemutatásával azt szeretném hangsúlyozni, hogy ez a felkészítési forma a sok magyar és brit lehetőség változás ellenére is rendkívül értékes és méltó arra, hogy a résztvevők körét egyrészt kiszélesítsük, másrészt ezen keresztül a logisztikai szak hallgatóinak részvételét csökkentjük. Ez

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

a csökkentés¹ úgy képzelhető el, hogy a hallgatók a második gyakorlaton már nem vesznek részt felkészítésen sem a magyar, sem a brit szakaszon. A képzési rendszerben betöltött helyét illetően a nemzetközi gyakorlat jelentős fejlődési szakaszokon ment át, amit a jövőt illetően figyelembe kell venni és persze további változásokkal is számolni kell.

A St. Margaret Logistics Informational Training and Exercise közismert nevén MAGLITE a magyar-brit nemzetközi képzési program közel két évtizedre tekinthet vissza.

A kétoldalú program gondolata már 1996. év tavaszán felvetődött, amikor a brit védelmi attasé megkereste a Honvédelmi Minisztériumon keresztül a Magyar Honvédség Parancsnokságát egy kétoldalú program felajánlásával.

A megkeresés alapjául szolgált egyrészt a Magyar Köztársaság Honvédelmi Minisztériuma, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága Védelmi Minisztériuma közös, a védelmi együttműködésről szóló Egyetértési Memoranduma, amelyben a felek megerősítették elkötelezettségüket a védelmi együttműködésre, többek között egy, a jövőbeni lehetőség feltárására a logisztika területén.

Másrészről az Egyesült Királyságban, a Királyi Logisztikai Szervezet létrehozásával a képzést új alapokra fektették, ami nemzetközi együttműködést és a délszláv térséghez közeli műveleti térség logisztikai szempontú értékelését feltételezte.

Fontos körülmény volt, hogy az IFOR erők Magyar Köztársaság területén történő átvonulásának biztosításában, illetve az IFOR feladatban történő részvételben jelentős szerepet játszott a Magyar Honvédség, amelynek nemzetközi visszhangja pozitívan ítélte meg tevékenységünket. Már az első gyakorlatok után egyértelműen megállapítható volt, hogy a MAGLITE logisztikai kiképzési program páratlan lehetőséget biztosít a katonai logisztikai egyetemi kiegészítő szakok képzési kimeneti követelményeinek teljesítéséhez.²

Mindezek alapján az együttműködésre vonatkozó javaslat, a kétoldalú program abban állt, hogy a brit tisztek a részükre meghatározott feladat alapján logisztikai felderítést hajtsanak végre, és tervet készítsenek egy brit béketeremtő hadosztály Magyar Köztársaság területére történő telepítésére, rövid időtartamú kiképzésére, felkészítésére, egy harmadik (alkalmazási) ország területére történő áttelepítésére, a feladat végrehajtása utáni kivonásukra és honi (UK) területre visszatelepítésükre.

A résztvevő magyar tisztek a fogadó nemzet összekötő tisztjei szerepkörében tevékenykednek, gyakorolják, továbbfejlesztik megszerzett angol nyelvi ismereteiket, illetve megismerkednek a NATO-ban alkalmazott logisztikai tervezési folyamatokkal. Magyar

¹ A katonai műveleti logisztika szak tantervében a 8.3 pont Kritérium követelményeknél szerepel a MAGLITE szakmai gyakorlat I-II, ami érvényes 2013/2014 tanévtől felmenő rendszeren. A Szenátusi határozat száma: 77/2012 (VII.11) HLMML95 Szakmai gyakorlat I. teljesítése 1. félév HLMML96 Szakmai gyakorlat II. teljesítése 2. félév

² Báthy Sándor- Horváth Attila: A „MAGLITE” gyakorlat eredményeinek összegzése és a továbblépés lehetőségei In: Horváth Attila (szerk.) Az első magyar-brit logisztikai kiképzési program tapasztalatai. 132 p. Budapest, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem kiadványa. 1997. pp. 119-123. A képzési forma az 1990-es évek végétől többször változott, a MAGLITE Többnemzeti Logisztikai Kiképzési Programokat valamennyi mesterképzési formában hasznosan tudtuk integrálni.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

oldalról a felajánlott együttműködési program elfogadásra került, és a szervezési, előkészítési, valamint végrehajtási feladatokkal a Magyar Honvédség Anyagi Technikai Főcsoportfőnökség lett megbízva.

A gyakorlat parlamenti jóváhagyásának hiányában döntött úgy a tárca vezetése, hogy tanintézetek közötti képzési program keretében teljesíti az együttműködési vállalását. A Nemzetvédelmi Egyetem Vezetés- és Szervezéstudományi Kara a Logisztikai Tanszékot bízta meg a feladat szervezésével, a partneri kapcsolat kialakításával. Itt hangsúlyoznom kell, hogy a tárca vezetése néhány megkötéssel szabad kezet adott az együttműködési program kialakításában.

A tanszék ezt a szabadságot úgy kamatoztatta, hogy az MH előtt álló feladatok közül a legaktuálisabb feladatra, a megerősítő erők fogadására, a befogadó nemzeti támogatás szellemére és gyakorlatára, illetve a többnemzeti tevékenységek szervezésére helyezte a hangsúlyt. Ezek a feladatok a képzési rendszerbe jól illeszthetőek voltak és biztosítani lehetett, hogy az MSC hallgatók legalább egy esetleg két alkalommal részesei lehessenek a programnak az eleinte három, később a két éves képzés során. Arra is lehetőség nyílt, hogy nemzetközi kapcsolataink révén cseh, szlovák, lengyel, olasz, szlovén csoportokkal illetve hallgatókkal színesítsük a többnemzeti törzseket. A program jellege igényelte, hogy minél szélesebb alagra kerüljenek a törzsek, ezért összefegyvernemi és fegyvernemi tiszteket is szívesen vontunk be a gyakorlásba, érzékeltetve ezzel az összefegyvernemiség elengedhetetlenségét a törzsek vezetésében. Ez az elképzelés és gyakorlat igen kedvező eredményeket hozott, amit a hallgatói vélemények és tanulmányi eredmények egyértelműen visszaigazoltak.

Magától értetődő volt például, hogy a Befogadó Nemzeti Támogatás feladatait valós hadszíntéri adatokkal szerveztük. Ezt követően a gyakorlat vezetése és rögtön hozzáteszem a gyakorlaton résztvevő valamennyi tanár számára központi didaktikai kérdéssé vált a befogadó ország és támogató rendszer egyenértékű értékelése a küldő nemzet támogató rendszerével. Ebben megerősítést jelentett, amikor olasz hallgatók színesítették a nemzetközi gyakorlatot és Trieszt kikötőben fogadták a feltételezés szerint oda érkező brit erőket. A fogadást szervező olasz őrnagy olyan határozottan utasította vissza a hasonló rendfokozatú brit csoportvezető hiányos információját az érkező erők technikai eszközeinek mennyiségéről és minőségéről, hogy annak még a gyakorlatvezetés előtt is visszhangja lett.

Ez, és hasonló epizódok bátorították az együttműködést fenntartó és építő Dr. Réger Béla alezredest, hogy többnemzeti dandárt szervezzen magyar, cseh és más nemzetek (a részvételtől függő) erőiből, amely NATO (itt brit) alárendeltségbe kerülve ugyanazt gyakorolta, mint a brit hadosztály többi dandára. Ez tette lehetővé, hogy a mi hallgatóink természetes közegben ismerkedhettek meg a többnemzeti törzsek munkájával az együttműködés törzskari és nyelvi nehézségeivel, valamint olyan új eljárásokkal és szervezeti rendszerekkel, mint a fogadás, állomásoztatás, összekovácsolás és harci csoportokba rendezés utáni felvonulás együttes feladatrendszerként való értelmezése (RSOM(I) vagy a Többnemzeti Összhaderőnemi Logisztikai Központ (MJLC) feladatai, illetve az Előretolt Logisztikai Helyszín (FLS) funkció. Ezen új elemek mellett változatlan maradt a Befogadó

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

Nemzeti Támogatás szerepkör, ami egyre inkább a tenger felőli megközelítést preferálta lévén a britek tengeri hatalom, másrészt pedig az eddigi szárazföldi logisztikai iskola összhaderőnemivé szerveződött és így a haditengerészet logisztikájának is bővebb gyakorlási lehetőségre volt szüksége.

A hallgatók értékeléseikben a gyakorlat, sőt az MH részére is megfontolandó következtetéseket vontak le, illetve javaslatokat tettek. Ezekből a legkritikusabbakat szedtem csokorba.³

A hallgatói válaszokból:

„A gyakorlat felszínre hozta, hogy a nemzetgazdaság csak részben rendelkezik nyilvánított, felajánlható infrastrukturális kapacitásokkal dandár és hadosztály szintű személyi állomány és technikai eszközök részére. Ezért a 105. logisztikai dandár kérdéseire adott tájékoztatás tartalmazta a tényleges meglévő infrastrukturális és szolgáltatási kapacitásokat, de tartalmazta az alternatív lehetőségeket is (pl. tábori feltételek megteremtésének lehetőségét).”

„Javaslom, hogy a Magyar Honvédség átalakítása során feleslegessé vált, megüresedett laktanyák, a hozzájuk tartozó raktárbázisok és gyakorlóterek közül néhány kerüljön kijelölésre a felajánlható Befogadó Nemzeti Támogatás részeként. Ezen ingatlanok minimális fenntartással rövid időn belül alkalmassá tehetők elszállásolási, tárolási, összekovácsolási, gyakorlási feladatok végrehajtására a polgári lakosság zavarása, a természeti környezet károsítása nélkül.”

„Célszerű volna Magyarország területén kijelölni néhány katonai tevékenységre alkalmas területet felajánlható képességként, ahol tábori körülmények között lehet végrehajtani az előzőekben rögzített feladatokat.”

„A Befogadó Nemzeti Támogatás gyakorlati végrehajtását megalapozó elméleti tantárgyi oktatás előzze meg a gyakorlat végrehajtását.”

„A programok mind a kötött, mind pedig a szabadfoglalkozások jól szervezettek voltak (úgy Nagy-Britanniában, mint Magyarországon). A magyarországi szemrevételezések jól sikerültek. Ez talán annak is köszönhető, hogy a magyar fél részéről történt egy előzetes főpróba. Maga a gyakorlat szakmailag hasznos volt és érdekes. Talán annyi kiegészítést tennék, hogy érdemes volna már első évfolyamon beiktatni a MAGLITE-hoz kapcsolódó órákat, hogy még alaposabban fel tudjunk készülni.”

„Konkrétan kerüljön meghatározásra, hogy a készítenő okmányok tekintetében mi az elvárás, melyik okmány, valamint a térkép mit tartalmazzon, ne csak „találjuk ki” alapon történjen. Ha szükséges erre szolgáló törzsszolgálati utasítás kiadását javaslom, mintaokmányokkal együtt.”

³ A gyakorlatok és a kiképzési programok végrehajtása után valamennyi résztvevő hallgatóval meghatározott szempontok szerint jelentést írtunk. A jelentés megíratásakor arra ösztönöztük a magyar végrehajtókat, hogy a kritikai észrevételeiket fogalmazzák meg bátran. A cikk megíratásakor ezekből a jelentésekből személyiségi jogi szempontok alapján a nevek említése nélkül idézek.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

„Sajnos angol nyelvből hiányosak az ismereteim (eddig még nem sikerült nyelvtanfolyamra beiskoláztatni magam). Jelenleg német nyelvből rendelkezem középfokú „C” típusú (katonai szaknyelvvél bővített) nyelvvizsgával. Ezért az angol nyelven tett jelentések tartalmát nem értettem, magyar nyelvre pedig nem kerültek lefordításra. Véleményem szerint, a gyakorlat egyik legmeghatározóbb munkacsoportja a közlekedési koordináló csoport volt, melyet a kérdések darabszáma is mutat. Úgy gondolom, hogy a felkészülési időszakban a gyakorlat közlekedési szakterületet érintő kérdéseire még több idő ráfordítására lenne szükség. A feltett kérdések megválaszolására több esetben (11) segítséget kellett kérnem, a Minisztériumok Tárcaközi Bizottságában, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium képviselőjétől (Nagy Mihály alezredes úr).”

A hallgatói visszajelzésekből rendkívül pozitív kép tárult fel és a tanszék joggal vonhatta le azt a rövid, de velős következtetést „csak így tovább”. Sajnos brit partnereinknél megszűnt az a valós motiváló kényszer, hogy a délszláv térségben kelljen feladatot végrehajtaniuk, de megmaradt az az igény, hogy többnemzeti műveletekben vezető nemzetként gyakorolhassák a döntéshozatal örökzöld feladatait.

Eleinte partnereink beérték azzal, hogy Koper és Trieszt kikötőkben kirakva jussanak el az egyesítés és összekovácsolás bázisát jelentő Központi Gyakorlótérre, de az utóbbi néhány gyakorlaton már igényelték, hogy az Atlanti-óceán közepén sziget legyen a Szlovénia és Magyarország területét magában foglaló műveleti térség. Talán éppen ez okozta számukra a talán képzavarnak tekinthető feladatértelmezést, ami igen sok gondot okozott a 2010-es év első képzési programján.

Az a beállított helyzet, ami az Atlanti-óceán szigeteként, valamikori brit gyarmatként írta le a műveleti térséget a brit hallgatókból az elmúlt 2009-es év gyakorlásain azt a gondolkodást váltotta ki, hogy erőikkel partraszállást kell végrehajtaniuk, logisztikai szükségleteiket pedig meg kell szerezniük, illetve ki kell követelniük a „hadszíntéren”.

Sokkal életszerűbben kezelték a feladatot a magyar és cseh hallgatók, akik a NATO BNT alap és irányelveinek szellemében⁴ és a PFP SOFA betűje szerint engedtek teret a brit munkacsoportok (1-3 syndikét) igényeinek. Ugyanakkor jogos értetlenséggel fordultak a brit munkacsoportoknál lévő összekötő tiszték a gyakorlatvezetéshez és az őket kiküldő BNT tervező törzs vezetőjéhez annak értelmezésében, hogy a küldő nemzet (britek) a BNT tervezésének és előkészítésének melyik fázisában vannak, a pontos tartalommal nevesíthető öt fázis közül.

A 2010-es év több új szervezési sajátosságot is hozott a MAGLITE végrehajtási lehetőségeiben.

Ez elsősorban annak tudható be, hogy nem volt szervezhető olyan tancsoport, akinek tanrendjében ez a gyakorlás illeszthető volt. Ezért döntött úgy a tanszék és az intézet vezetése, hogy tanári törzsgyakorlás keretében tesz eleget a BNT nemzetközi szerződésben vállalt kötelezettségnek. A csoportba a tanszék tanári állományán kívül a HM tárca témával foglalkozó legelismertebb szakértőit kértük fel. Így az egészségügyi kérdéseket Dr. Svéd

⁴ MC 334/2 Befogadó Nemzeti Támogatás NATO Alap és Irány-elvei

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

László orvos altábornagy, a NATO és a hadászati problémákat Kocsis Lajos ezredes a Honvédelmi Minisztérium Védelmi Hivatal témával foglalkozó szakértője, az általános befogadó nemzetet érintő kérdéseket Dr. Jároscsák Miklós és Dr. Jávör Endre ezredesek, a témában PhD tudományos fokozatot szerzett szakértők segítségével dolgozta fel a BNT Tárcaközi Bizottság szerepében dolgozó munkacsoport. A brit munkacsoportokkal (1-4 syndikét) az MSC szak önként jelentkező hallgatói (szabadságuk terhére tisztek és polgárok vegyesen) összekötő tisztek szerepében biztosították a folyamatos együttműködést.

A gyakorlat első szembetűnő ellentmondása akkor vált világossá, amikor a munkacsoport összevetette a beállított helyzetet a feladattal és kiderült, hogy a brit fél úgy értelmezi a küldő ország financiai kötelezettségét, hogy az élelmiszeren kívül minden költség a befogadó országot terheli. Ennek tisztázására a gyakorlat megkezdése előtt felhívtuk a brit gyakorlatvezetés figyelmét, hogy a hallgatóik számára még a tervező munka megkezdése előtt világossá kéne tenni:

- A Befogadó Nemzeti Támogatás NATO alap- és irányelveit⁵ illetve azok befogadó és küldő nemzetre vonatkozó irányelveinek szellemét;
- Tekintetbe kell venni Slovary érdekeit. Jelenleg békeidőszak van és turista szezon, ennek megfelelően a felvonuló erőknek aránytalanul nem szabad megzavarni az ország rendjét és nyugalma. Az erőknek el kell kerülnie azokat a területeket, amelyeket a kormány (SLO) megjelöl.
- A NATO BNT szerint Slovary hadsereg ingyenes szolgáltatást nyújt, de az egyéb szolgáltatásokért fizetni kell.

A gyakorlat során előzetes félelmeink igazolódni látszottak.

Az összekötő tisztjeinket a britek partnerként fogadták, de a törzsek alig jutottak túl a hadszíntéri kapacitások és lehetőségek tisztázásán, amit még szemrevételezéssel sem próbáltak pontosítani.

A két brit munkacsoport egyáltalán nem tett fel kérdést, illetve nem támasztott igényt a BNT konkrét megszervezésére, illetve a technikai megállapodás kialakítására vonatkozóan. A kapacitási adatokra feltett kérdések igazolják, hogy a gyakorlat brit szakaszában elmaradt a hadszíntéri lehetőségek elméleti feldolgozása, a kapacitási jegyzék értelmezése.

Értékelve a gyakorlatot szembetűnő az a visszalépés az eddigi MAGLITE programokhoz képest, amit a BNT igénybevételenek megtervezése és a szemrevételezés terén produkált brit partnerünk. Ezért célszerűnek látszott, hogy a hatékonyabb és célirányosabb felkészítés érdekében az év következő (teljes hallgatói osztállyal folyó) gyakorlása angliai szakaszán igyekezzünk oda eljuttatni a küldő nemzetet, ahová a korábbi gyakorlatokon eljutott, nevezetesen, hogy szemrevételezéssel pontosítsa elgondolását a hadosztály logisztikai

⁵ MC 331; MC 319/2 NATO Logisztikai Alap és Irányelvei; AJP 4.5.(ALP 12) Szövetséges összhaderőnemi fogadó nemzeti támogatási doktrína és eljárás módszerek; ALP-12

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

támogatására és a BNT igénybevételére. Így a magyar MSc hallgatóink ismét méltó és valóságához közeli helyzetben gyakorolhatnak nemzetközi törzsben.

Utólag elmondható, hogy a magyar gyakorlatvezetés nem érzékelte időben a brit elgondolás változását és a hallgatóinkat kissé erőszakosan az előzőekben jónak bizonyult szerepkörbe akartuk gyakoroltatni. Erről az ő véleményük egészen vegyes volt.

Néhány, a legmarkánsabb hallgatói vélemények közül:

„Habár a gyakorlat teljes anyagával rendelkezünk, amelyet az utolsó összevonás végén megkaptunk (2012. szeptember 29-én), az anyagok feldolgozása az otthon töltött idő alatt az idegen nyelv nem megfelelő ismeretei miatt nem került végrehajtásra, valamint az egy hetes felkészítés alatt az ADAMS és a LOGREP ismeretek oktatása az időnk nagy részét kitöltötte. Amennyiben ezekben a napokban a gyakorlat tényleges feladatának a megismerésével foglalkozunk, a kezdeti nehézségek elkerülhetőek lettek volna.”

„Utolsó gondolatomat már több fórumon is megosztottam. Szerintem nem lenne hátrány, ha a feladatokban a vezetői szakon hallgatók is részt tudnának venni, akárcsak alájátszó szerepben is, hiszen a valóságban is, szinte minden feladatot velük együtt kell végrehajtani. A logisztikusok gondolkodásán is változtat, ha érzik pl. egy lövész katona elvárásait, tudását egy adott feladatban.”

„A feladat időtartamának rövidegsége miatt a többnemzeti csoportok összekovácsolását végrehajtani nem lehet, hiszen egyszerűen nem férne bele az időbe több egyszerűbb feladat, amely megkövetelné a csoportok szoros együttműködését és ezáltal a személyi állomány jobban megismerhetné egymást és egymás nyelvtudását, esetleg a közös nyelvet kevésbé beszélő társak ezen időszak alatt valamelyest felzárkózhatnak. A hazai felkészítés során nem került begyakorlásra a várható feladatok végrehajtásához szükséges tervezési folyamat magyar nyelven, így a végrehajtás időszakában ennek a begyakorlása jelentős energiát vett el a nyelvi nehézségek mellett, mivel az angol nyelvű dokumentumok fordítása és értelmezése sok időt emésztett fel. Hátrányt jelentett a szakmai-katonai angol nyelv ismeretének hiánya. A feladat szabások sokszor nyelvi nehézségek miatt torzultak, így nem minden esetben voltak egyértelműek.”

„A gyakorlat során a művelet tervezés angol szabályzók által meghatározott módszerén haladtunk végig. A csoport a „Heavy Military COA” kidolgozását kapta. Mely közel 10000 fős katonai kontingens kitélepítését és működési feltételek kialakítását, a feladat megkezdését és a feladat végén a kivonást ölelte fel. A gyakorlat során sokat lehetett tanulni az angolok által alkalmazott munkamódszerekről, csapatmunkáról, mely Magyarországon is követendő lenne. Illetve a kidolgozott tervezési okmányok és a segédletek (tervezési adat táblázatok) meglét, elérhetősége is a tervezést segítené elő.”

„A gyakorlatot hasznosnak ítélem meg. Javaslom a következő gyakorlatra minél több fő beiskolázását Angliába, illetve ne legyen külön magyar szindikátus, hanem az angol csoportokba legyen beosztva több magyar hallgató.”

„Rendkívül fontosnak tartom a MAGLITE gyakorlat végrehajtását ebben a képzésben, mivel a nemzetközi törzsben való gördülékeny együttműködés és munka elengedhetetlen követelménye egy békétámogató műveletben szolgáló magyar tisztnek.”

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

Volt hallgató, aki átfogóbb véleményt nyilvánított:

Megfigyelés: „A gyakorlat végrehajtásának tárgyát képező művelettervezési módszer nem a NATO direktívák alapján ajánlott COPD eljárásrend követésével, hanem a végrehajtásban résztvevő brit fél saját eljárásrendje alapján történt.

Megjegyzés: Mind a COPD, mind a brit eljárásrend 6 lépésben hajtja végre a műveletek tervezését. A művelettervező eljárások nagyon hasonlóak egymáshoz, de a lépések tartalma és így a folyamatok részekre bontása nem egyezik meg.

Hatás: Az eltérő eljárásrend zavarokat okozott az egyes művelettervezési lépések végrehajtásában. A szindikátus 5 részéről a brit módszer szerinti 1. lépés részben, a 2A; 2B.; 2C. lépések egyáltalán nem, illetve a 3. és 4. Lépések szintén csak részben kerültek végrehajtásra.

Megfigyelés: A brit szindikátusokba delegált magyar állomány megfelelő információkkal látta el a szindikátus brit vezetését a tervezés végrehajtásához elengedhetetlen részletek és adatok vonatkozásában. A magyar szindikátusba brit állomány nem került delegálásra.

Megjegyzés: A tervezés 3. lépésében a különböző cselekvési változatok kidolgozása során a brit szindikátusok magyar részről megkapták a feladat végrehajtásához szükséges képesség és kapacitás adatokat, illetve azon felül a műveleti alkalmazás tervezéséhez szükséges egyéb információt. A magyar szindikátus a brit erők képesség és kapacitás adataival ugyan rendelkezett, de segítséget például a brit haditengerészet, vagy légierő műveleti alkalmazásának tervezéséhez nem kapott.

Hatás: A magyar és brit szindikátusok a tervezést nem tudták azonos szinten végrehajtani (brit J4; magyar G4). A két produktum szintje nem konvergált.

Megfigyelés: A brit terminológia a rengeteg rövidítés miatt sok esetben érthetetlen volt.

Megjegyzés: A gyakorlat előtti héten a brit szindikátusokba delegált magyar állomány felkészítéssel vett részt UK-ban, ahol a művelettervezéshez szükséges dokumentumokat (többek között rövidítésgyűjteményt) nyomtatott formában megkapták. Ugyanezen dokumentumok a magyar szindikátusba beosztott állomány részére csak részben voltak elérhetőek.

Hatás: A kibocsájtott dokumentumok „visszakódolása” túl sok időt vett igénybe.

Megfigyelés: A művelettervezési feladat a brit fél által kidolgozott forgatókönyvre épült, amihez a brit nemzeti vezetési és irányítási rendszer adta az alapot.

Megjegyzés: A végrehajtó állomány nem volt tökéletesen tisztában ennek az irányítási rendszernek a szintjeivel és vezetési elemeivel (PJHQ?; CJTFHQ?; CJLOGC?). a kiadott dokumentumok feldolgozásakor sok esetben felmerült a kérdés: Ki adta ki és kinek címezte?

Hatás: A végrehajtó állomány csak részben ismerte fel, hogy milyen szinten (melyik parancsnokság kötelékében) hajtja végre a tervezést.

Megfigyelés: Az angolul „jól” beszélő állomány nagyrészt a brit szindikátusokba került beosztásra, a magyar szindikátus állományának nyelvtudása alul maradt az elvártakon.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

Fatás: A gyakorlat első napján kiadott nagy mennyiségű dokumentáció (tervezési direktívák, ország-leírás dokumentumok, ENSZ információk) a nyelvtudás szintjének elmaradása miatt nem került maradéktalanul feldolgozásra.”

A viszonylag önkényesen összeválogatott hallgatói vélemények érezhetően abba az irányba hatnak, ami elismeri a brit törzsekben való gyakorlás fontosságát és hasznosságát, ugyanakkor megjelenik az új egy éves képzésben (igaz, nappali) részt vevő hallgatók részéről az a dilemma, hogy a képzésük 900 óraszámából amellet, hogy több mint negyven órában védelmi és támadás logisztikai támogatása témában törzsgyakorláson vesznek részt szükséges-e számukra még két nemzetközi gyakorlás brit törzsekben angol nyelven. Itt hozzá kell tenni, hogy mindkét gyakorlatot egy-egy hét felkészülési idő előz meg Nagy-Britanniában, illetve itthon.

Ennek ad hangot az a 2014-2015 évben MSc szakon hallgató tancsoport, amelynek létszáma négy fő.

„A felkészítés során több időt kell szánni a logisztikai törzsfeladatok megismerésére, gyakorlására. A gyakorlat során nem használt ismeretanyagok későbbi időpontban történő oktatása. A nyelvismeret szükségességének kihangsúlyozása már a felvételi eljárás során (esetleg nyelvi felmérés). A gyakorlat későbbi időpontra tétele az alaposabb felkészülés érdekében. Mivel a gyakorlat és a felkészítés 3 hetet vesz el a szorgalmi időszakból, kérdéses, hogy ad-e annyit a gyakorlat, mint amennyit elvesz.” Ugyanakkor a világban folyó többnemzeti kötelékben végrehajtott válságkezelési műveletek tapasztalatai egyértelműen igazolják, hogy a logisztikai támogatás megszervezése egyike a legnehezebb katonai feladatoknak.⁶ Erre a továbbiakban is fel kell készíteni a katonai műveleti logisztika mesterképzési szakos hallgatókat.

Ebben az időszakban született Venekei József alezredes úr PhD értekezése, amely a műhelyvitán több kérdést igen eredményesen megoldott.

„Igazoltam, hogy a FOURLOG és MAGLITE kiképzések nem statikusak, hanem a világ reális katonai logisztikai kihívásaira reagálnak, melyhez a képzés gyakorlati oldalának igazodni kell.

Feltártam a NATO, a brit és a magyar ellátási lánc koncepciók hasonló és eltérő vonásait, és elvégeztem azok azonos elvek mentén történő összehasonlító elemzését.

Bebizonyítottam, hogy a magyar logisztikai tisztképzés alap- és mesterszakjain a műveleti felkészítés megrendelői követelményeknek megfelelő végrehajtásának alapvető fontosságú részei az angol nyelven levezetett többnemzeti képzési programok.

A brit és a magyar műveleti tervezés logisztikai része elméletének és gyakorlatának eredményeként feltártam a többnemzeti képzési programoknak az ellátási lánc funkcionális elemeihez köthető, a többnemzeti végrehajtást biztosító összefüggéseit és kidolgoztam annak gyakorlatban alkalmazható feladatrendszerét.

⁶ Pohl Árpád: Some Specific Features in the Logistic System of ISAF Regional Command North. Economics and Management 2013:(2) pp. 112-118. (2013)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2015. VIII. évfolyam 1. szám

Az értekezés megállapításait, eredményeit azoknak hadműveleti szintű művelettervezéssel foglalkozó szakemberek figyelmébe ajánlom, akik többnemzeti környezetben, illetve többnemzeti logisztikai törzsekben végzik szakmai tevékenységüket. A dolgozatban ismertetett gyakorlati munkamódszerek alkalmazása hozzájárulhat a logisztikai tervezés gyakorlati feladatainak egységes és sikeres végrehajtásához.”

A probléma megfogalmazása után azzal szeretném zárni gondolataimat, nem megelőlegezve a képzésfejlesztési fórum határozatát és a szenátus döntését, hogy a vélemények értékelésénél és egyáltalán a program megítélésénél azt kell figyelembe venni, hogy a nemzetközi kötelezettség igen fontos, számunkra csak egy fontosabb ennél, nevezetesen a hallgatóink legjobb felkészítése az érvényben lévő tanrend szerint a képzési követelmények szellemében.

Kulcsszavak: többnemzeti logisztika, kiképzés, oktatás

Key words: Multinational logistics, training, education

FELHASZNÁLT IRODALOM

- 1) A kiképzésenkénti hallgatói jelentések (név nélkül).
- 2) AJP 4.5.(ALP 12) Szövetséges összhaderőnemi fogadó nemzeti támogatási doktrína és eljárási módszerek
- 3) Báthly Sándor- Horváth Attila: A „MAGLITE” gyakorlat eredményeinek összegzése és a továbbélés lehetőségei In: Horváth Attila (szerk.) Az első magyar-brit logisztikai kiképzési program tapasztalatai. 132 p. Budapest, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem kiadványa. 1997. pp. 119-123.
- 4) Befogadó Nemzeti Támogatás Tervezés módszertani útmutató Ny. szám: 1034/100/2005 HM VK
- 5) Horváth Attila- Réger Béla: Humán szempontok egy nemzetközi gyakorlat megszervezésénél Humán Szemle XV: (4) pp. 146-159. (1999)
- 6) Katonai logisztika mesterképzési szak tanterve 10/2006 V.16 számú szenátusi határozat
- 7) 55/2010 Kormányrendelet
- 8) MC 319/2 NATO Logisztikai Alap és Irányelvei.
- 9) MC 334/2 Befogadó Nemzeti Támogatás NATO Alap és Irány-elvei.
- 10) Pohl Árpád: Some Specific Features in the Logistic System of ISAF Regional Command North. Economics and Management 2013:(2) pp. 112-118. (2013)
- 11) Venekei József alezredes: A katonai logisztikai ellátási lánc koncepció fejlesztésének és alkalmazásának lehetőségei a Nemzeti Közszolgálati Egyetem alap- és mesterszakjainak multinacionális gyakorlati képzési programjaiban DOKTORI (PhD) ÉRTEKEZÉS tervezet